

Nr 178.

Ankom till riksdagens kansli den 27 maj 1937 kl. 12 m.

Memorial med förslag till voteringspropositioner i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut i fråga om Kungl. Maj:ts proposition angående löneroglering för folk- och småskollärare m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I proposition nr 270 hade Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 5 mars 1937, föreslagit riksdagen, såvitt nu är i fråga, att besluta, att ej mindre lärare vid folk- och småskolor samt vid statens egentliga folkskolor, mindre folkskolor och småskolor i rikets nordligaste gränssorter ävensom vid Skytteanska skolan i Tärna, än även av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna befattningshavare vid sjukvårdsanstalter, barnhem, arbetsstugor och skolhem skola i enlighet med vad departementschefen till nämnda protokoll yttrat från och med den 1 januari 1938 åtnjuta avlöning jämlikt ett protokollet bilagt förslag till avlöningsreglemente för lärare vid folk- och småskolor.

I sitt utlåtande nr 140 hade utskottet, såvitt nu är i fråga, under A. hemställt, bland annat, att riksdagen måtte

»1. besluta, att för ej mindre lärare vid folk- och småskolor samt vid statens egentliga folkskolor, mindre folkskolor och småskolor i rikets nordligaste gränssorter ävensom vid Skytteanska skolan i Tärna, än även vid de i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 5 mars 1937 angivna befattningshavare vid sjukvårdsanstalter, barnhem, arbetsstugor och skolhem skall genomföras löneroglering från och med den 1 januari 1938;

2. besluta, att *ordinarie manlig lärare vid folkskola* skall från och med den 1 juli 1938 hänföras till lönegraden B 17 i den under 9 § avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451, jfr 270/1925) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, införda löneplanen, därest lästiden utgör 39 veckor årligen

gen, till lönegraden B 16, därest lästiden utgör 36 $\frac{1}{2}$ veckor årligen, och till lönegraden B 15, därest lästiden utgör 34 $\frac{1}{2}$ veckor årligen, samt att lönen skall under förra hälften av kalenderåret 1938 utgå på sätt utskottet i det föregående angivit;

3. besluta, att *ordinarie kvinnlig lärare vid folkskola* skall hänföras till samma lönegrad som manlig lärare, dock utan rätt att åtnjuta lön enligt högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad;

4. besluta, att *ordinarie lärare vid småskola* skall, på sätt under 2. angivits beträffande ordinarie manlig lärare vid folkskola, hänföras till lönegraderna B 9, B 8, respektive B 7;

5. besluta, att de lärare och andra befattningshavare, som under 1. angivits, skola i övrigt i enlighet med vad departemenschefen till omfördälda statsrådsprotokoll yttrat men med iakttagande av vad utskottet i det föregående anfört åtnjuta avlöning jämlikt det i statsrådsprotokollet berörda förslaget till avlöningsreglemente för lärare vid folk- och småskolor;

6. hos Kungl. Maj:t anhålla ej mindre om utredning och förslag till sådan jämkning i åliggandena för lärare vid folk- och småskolor, att tjänstgöringstiden för dessa lärare utsträckes till 39 veckor årligen, än även om utredning, huruvida och i vad mån lönerna för de lärare vid småskola, vilka utbildats vid de genom beslut av 1936 års riksdag omorganiserade småskoleseminarierna, böra undergå förhöjning, därest sistnämnda lärare åläggas allmän skyldighet att meddela undervisning jämväl i folkskolestadiets lägre årsklasser.»

I en vid utlåtandet fogad reservation hade herr *Johansson* i Fredrikshund *m. fl.* förklarar sig anse, att utskottets hemställan under *punkterna 2, 3, 4 och 6* bort bliva följande:

»2. besluta, att *ordinarie manlig lärare vid folkskola* skall efter en övergångsperiod av tre och ett halvt år, alltså från och med den 1 juli 1941, hänföras till lönegraden B 17 i den under 9 § avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451, jfr 270/1925) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, införda löneplanen ävensom från och med nämnda tidpunkt åläggas en tjänstgöringsskyldighet av 39 veckor årligen; skolande sagda övergångsperiod så anordnas, att sådan lärare från och med den 1 januari 1938 hänföres vid skolor med en lästid av högst 36 veckor årligen till lönegraden B 15, vid skolor med en lästid av mer än 36 men ej 39 veckor till lönegraden B 16 och vid skolor med en lästid av 39 veckor till lönegraden B 17 och att sådan lärare, som den 1 juli 1939 åtnjuter avlöning enligt lönegraden B 15, skall från och med sistnämnda dag uppflyttas till lönegraden B 16, i samband varmed ordinarie manlig lärare vid folkskola åläggas en tjänstgöringsskyldighet av lägst 36 $\frac{1}{2}$ veckor årligen;

3. besluta, att *ordinarie kvinnlig lärare vid folkskola* skall, på sätt under 2. angivits beträffande manlig sådan lärare, åtnjuta lön två lönegrader lägre än manlig lärare, dock utan rätt att åtnjuta lön enligt högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad;

4. besluta, att *ordinarie lärare vid småskola* skall efter en övergångsperiod av tre och ett halvt år, alltså från och med den 1 juli 1941, hänföras till lönegraden B 9 i oförmälda löneplan ävensom från och med nämnda tidpunkt åläggas en tjänstgöringsskyldighet av 39 veckor årligen; skolande sagda övergångsperiod så anordnas, att sådan lärare från och med den 1 januari 1938 hänföres, på sätt under 2. angivits beträffande ordinarie manlig lärare vid folkskola, till lönegraderna B 7, B 8, respektive B 9 och att sådan lärare, som den 1 juli 1939 åtnjuter avlöning enligt lönegraden B 7, skall från och med sistnämnda dag uppflyttas till lönegraden B 8, i samband varmed ordinarie lärare vid småskola åläggas en tjänstgöringsskyldighet av lägst 36^{1/2} veckor årligen;

6. hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag rörande åtgärder att i möjligaste mån och under beaktande av vad utskottet i det föregående anfört effektivt utnyttja den ovannämnda tjänstgöringsskyldigheten för lärare vid folk- och småskolor;»

I en vid utlåtandet likaledes fogad reservation hade herr *Olof Olsson* förklarat sig anse, att utskottet bort under *punkten 2* hemställa, att riksdagen måtte

»besluta, att *ordinarie manlig lärare vid folkskola* skall efter en övergångsperiod av fyra och ett halvt år, alltså från och med den 1 juli 1942, hänföras till lönegraden B 17 i den under 9 § avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451, jfr 270/1925) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, införda löneplanen ävensom från och med nämnda tidpunkt åläggas en tjänstgöringsskyldighet av 39 veckor årligen; skolande sagda övergångsperiod så anordnas, att sådan lärare från och med den 1 januari 1938 hänföres vid skolor med en lästid av högst 36 veckor årligen till lönegraden B 15, vid skolor med en lästid av mer än 36 men ej 39 veckor till lönegraden B 16 och vid skolor med en lästid av 39 veckor till lönegraden B 17, och att sådan lärare, som den 1 juli 1940 åtnjuter avlöning enligt lönegraden B 15, skall från och med sistnämnda dag uppflyttas till lönegraden B 16, i samband varmed ordinarie manlig lärare vid folkskola åläggas en tjänstgöringsskyldighet av lägst 36^{1/2} veckor årligen.»

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag i avseende å utskottets utlåtande nr 140 hade, såvitt nu är i fråga, första kammaren

under *punkten A. 2.* godkänt den hemställan, som förordats i den av herr *Olof Olsson* med avseende å denna punkt anförda reservationen;

under *punkten A. 3.* antagit det förslag, som innefattades i motsvarande punkt av den av herr Johansson i Fredrikslund m. fl. vid utlåntandet avgivna reservationen;

under *punkten A. 4.* antagit det förslag, som innefattades i motsvarande punkt av den av herr Johansson i Fredrikslund m. fl. vid utlåntandet avgivna reservationen, dock med följande ändringar, nämligen att orden »tre och ett halvt år» utbyttes mot »fyra och ett halvt år», samt att årtalen »1941» och »1939» ersattes med »1942» respektive »1940»;

under *punkten A. 6.* antagit det förslag, som innefattades i motsvarande punkt av den av herr Johansson i Fredrikslund m. fl. vid utlåntandet avgivna reservationen; samt

under *övriga punkter* bifallit utskottets hemställan,

varemot andra kammaren bifallit vad utskottet hemställt.

Efter konstaterande att kamrarna sålunda i fråga om utskottets hemställan beträffande punkterna A. 2.—4. och A. 6. stannat i skiljaktiga beslut, hade utskottet för sammanjämkning av de skiljaktiga besluten i sitt memorial nr 166 hemställt, att kamrarna, båda med frånträdande av sina ovannämnda beslut, i vad dessa vore mot varandra stridande, måtte besluta

dels, att utskottets motivering skulle i vissa delar erhålla ändrad lydelse (se memorialet, sid. 4 och 5);

dels ock att utskottets hemställan skulle i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

»1. besluta, att för ej mindre lärare vid folk- och småskolor samt vid statens egentliga folkskolor, mindre folkskolor och småskolor i rikets nordligaste gränssorter ävensom vid Skytteanska skolan i Tärna, än även vid de i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 5 mars 1937 angivna befattningshavare vid sjukvårdsanstalter, barnhem, arbetsstugor och skolhem skall genomföras lönereglering från och med den 1 januari 1938;

2. besluta, att *ordinarie manlig lärare vid folkskola* skall från och med den 1 juli 1938 hänföras till lönegraden B 17 i den under 9 § avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451, jfr 270/1925) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, införda lönepåslagen, därest lästiden utgör 39 veckor årligen, till lönegraden B 16, därest lästiden utgör $36\frac{1}{2}$ veckor årligen, och till lönegraden B 15, därest lästiden utgör $34\frac{1}{2}$ veckor årligen, samt att lönen skall under förra hälften av kalenderåret 1938 utgå på sätt utskottet i det föregående angivit ävensom att sådan lärare, som den 1 juli 1940 åtnjuter avlöning enligt lönegraden B 15, skall från och med sistnämnda dag uppflyttas till lönegraden B 16, i samband var-

med ordinarie manlig lärare vid folkskola åläggas en tjänstgöringsskyldighet av lägst $36\frac{1}{2}$ veckor årligen;

3. besluta, att *ordinarie kvinnlig lärare vid folkskola* skall, på sätt under 2. angivits beträffande manlig sådan lärare, hänföras till samma lönegrad som manlig lärare, dock utan rätt att åtnjuta lön enligt högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad;

4. besluta, att *ordinarie lärare vid småskola* skall från och med den 1 juli 1938 hänföras till lönegraden B 9 i ovannämnda löneplan, därest lästiden utgör 39 veckor årligen, till lönegraden B 8, därest lästiden utgör $36\frac{1}{2}$ veckor årligen, och till lönegraden B 7, därest lästiden utgör $34\frac{1}{2}$ veckor årligen, samt att lönen skall under förra hälften av kalenderåret 1938 utgå på sätt utskottet i det föregående angivit ävensom att sådan lärare, som den 1 juli 1940 åtnjuter avlöning enligt lönegraden B 7, skall från och med sistnämnda dag uppflyttas till lönegraden B 8, i samband varmed ordinarie lärare vid småskola åläggas en tjänstgöringsskyldighet av lägst $36\frac{1}{2}$ veckor årligen;

5. besluta, att de lärare och andra befattningshavare, som under 1. angivits, skola i övrigt i enlighet med vad departementschefen till omnämnda statsrådsprotokoll yttrat men med iakttagande av vad utskottet i det föregående anfört åtnjuta avlöning jämlikt det i statsrådsprotokollet berörda förslaget till avlöningsreglemente för lärare vid folk- och småskolor;

6. hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag rörande åtgärder att i möjligaste mån effektivt utnyttja den ovannämnda tjänstgöringsskyldigheten för lärare vid folk- och småskolor och rörande sådan jämkning i åliggandena för nämnda lärare, att tjänstgöringstiden för dem utsträcker till 39 veckor årligen».

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag har första kammaren bifallit utskottets i nyssberörda memorial nr 166 gjorda hemställan, varemot andra kammaren avslagit densamma.

Det av utskottet framlagda sammanjämningsförslaget har sålunda icke godkänts.

I anledning av utskottets utlåtande nr 140 hava emellertid kamrarna samstämmade beslutat

dels under punkt A. 1., att för ej mindre lärare vid folk- och småskolor samt vid statens egentliga folkskolor, mindre folkskolor och småskolor i rikets nordligaste gränsorter ävensom vid Skytteanska skolan i Tärna, än även vid de i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 5 mars 1937 angivna befattningshavare vid sjukvårdsanstalter, barnhem, arbetsstugor och skolhem skall genomföras lönereglering från och med den 1 januari 1938,

dels ock under punkt A. 5., att de lärare och andra befattningshavare, som under 1. angivits, skola, utöver vad under punkterna A. 2., 3. och 4.

angivits, i enlighet med vad departementschefen till omförmälda statsrådsprotokoll yttrat, men med iakttagande av vad utskottet i sitt utlåtande nr 140 anført, åtnjuta avlöning jämlikt det i statsrådsprotokollet berörda förslaget till avlöningsreglemente för lärare vid folk- och småskolor.

Därjämte hava kamrarna fattat samstämmade beslut ifråga om punkterna A. 7.—25. samt B. av utskottets hemställan.

Under punkt A. 6. hava kamrarna beslutat göra framställning till Kungl. Maj:t om vissa utredningar, men hava nämnda framställningar icke givits samma innehåll. Frågan om berörda framställningar till Kungl. Maj:t i samband med här behandlade löne regleringsfrågor har sålunda för denna riksdag förfallit.

De återstående skiljaktiga besluten avse, såsom ovan omnämnts, punkterna A. 2., 3. och 4. under utskottets hemställan i utlåtandet nr 140 och innefatta placeringarna i lönegrader m. m. av lärare vid folk- och småskolor enligt det i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 5 mars 1937 berörda förslaget till avlöningsreglemente för lärare vid folk- och småskolor vid den löne reglering, som enligt kamrarnas samstämmade beslut under punkt A. 1. skall genomföras från och med den 1 januari 1938.

Med anledning av vad sålunda förekommit får utskottet för avgörande medelst gemensam omröstning av punkterna A. 2, 3. och 4. i utskottets ovannämnda utlåtande nr 140 föreslå följande voteringspropositioner:

1:o)

Punkten A. 2.

»Den, som i likhet med första kammaren vill, att riksdagen må besluta, att *ordinarie manlig lärare vid folkskola* skall efter en övergångsperiod av fyra och ett halvt år, alltså från och med den 1 juli 1942, hänföras till lönegraden B 17 i den under 9 § avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451, jfr 270/1925) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, införda löneplanen ävensom från och med nämnda tidpunkt åläggas en tjänstgöringsskyldighet av 39 veckor årligen; skolande sagda övergångsperiod så anordnas, att sådan lärare från och med den 1 januari 1938 hänföres vid skolor med en lästid av högst 36 veckor årligen till lönegraden B 15, vid skolor med en lästid av mer än 36 men ej 39 veckor till lönegraden B 16 och vid skolor med en lästid av 39 veckor till lönegraden B 17, och att sådan lärare, som den 1 juli 1940 åtnjuter avlöning enligt lönegraden B 15, skall från och med sistnämnda dag uppflyttas till lönegraden B 16, i samband varmed ordinarie manlig lärare vid folkskola åläggas en tjänstgöringsskyldighet av lägst 36¹/₂ veckor årligen, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen i likhet med andra kammaren beslutat, att *ordinarie manlig lärare vid folkskola* skall från och med den 1 juli 1938 hänföras till lönegraden B 17 i den under 9 § avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451, jfr 270/1925) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, införda löneplanen, därest lästiden utgör 39 veckor årligen, till lönegraden B 16, därest lästiden utgör 36 $\frac{1}{2}$ veckor årligen, och till lönegraden B 15, därest lästiden utgör 34 $\frac{1}{2}$ veckor årligen, samt att lönen skall under förra hälften av kalenderåret 1938 utgå på sätt statsutskottet i sitt utlåtande nr 140 angivit.»

2:o)

Punkten A. 3.

»Den, som i likhet med första kammaren vill, att riksdagen må besluta, att *ordinarie kvinnlig lärare vid folkskola* skall, på sätt under 2. angivits beträffande manlig sådan lärare, åtnjuta lön två lönegrader lägre än manlig lärare, dock utan rätt att åtnjuta lön enligt högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen i likhet med andra kammaren beslutat, att *ordinarie kvinnlig lärare vid folkskola* skall hänföras till samma lönegrad som manlig lärare, dock utan rätt att åtnjuta lön enligt högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad.»

3:o)

Punkten A. 4.

»Den, som i likhet med första kammaren vill, att riksdagen må besluta, att *ordinarie lärare vid småskola* skall efter en övergångsperiod av fyra och ett halvt år, alltså från och med den 1 juli 1942, hänföras till lönegraden B 9 i oförmälda löneplan ävensom från och med nämnda tidpunkt åläggas en tjänstgöringsskyldighet av 39 veckor årligen; skolande sagda övergångsperiod så anordnas, att sådan lärare från och med den 1 januari 1938 hänföres, på sätt under 2. angivits beträffande ordinarie manlig lärare vid folkskola, till lönegraderna B 7, B 8, respektive B 9 och att sådan lärare, som den 1 juli 1940 åtnjuter avlöning enligt lönegraden B 7, skall från och med sistnämnda dag uppflyttas till lönegraden B 8, i samband varmed ordinarie lärare vid småskola åläggas en tjänstgöringsskyldighet av lägst 36 $\frac{1}{2}$ veckor årligen, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen i likhet med andra kammaren beslutat, att *ordinarie lärare vid småskola* skall, på sätt under 2. angivits beträffande *ordinarie manlig lärare vid folkskola*, hänföras till lönegraderna B 9, B 8, respektive B 7.»

Stockholm den 27 maj 1937.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Reservationer

- 1) av herr *Olof Olsson*;
 - 2) av herr *von Heland*.
-